

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پرورش دام

رشته امور دامی

گروه تحصیلی کشاورزی

زمینه کشاورزی

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۴۸۵۷

پرورش دام/مؤلفان: جهانشاه ایرانپورطاری... و دیگران - [ویرایش دوم / بازسازی و ۶۳۶

تجدیدنظر: کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف رشته امور دامی - تهران: شرکت چاپ و نشر کتابهای ۵۷۸ پ

درسی ایران، ۱۳۹۲ ۱۳۹۲

۱۹ ص: مصور - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۸۵۷)

متون درسی رشته امور دامی گروه تحصیلی کشاورزی، زمینه کشاورزی

۱ دامپروزی الف ایرانپورطاری، جهانشاه ب ایران وزارت آموزش و پرورش

کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی رشته امور دامی ج عنوان د فروست

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :
پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های
فنی و حرفه ای و کار دانش ، ارسال فرمایند .

info@tvoccd.sch.ir

پیام نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب گاه (وبسایت)

این کتاب با توجه به برنامه سالی - واحدی در فروردین ماه سال ۱۳۷۹ توسط کمیسیون
تخصصی برنامه ریزی و تألیف رشته امور دامی بازسازی و تجدیدنظر گردید

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های فنی و حرفه ای و کار دانش

نام کتاب : پرورش دام - ۴۶۴/۲

مؤلفان : مهندس جهان شاه ایرانپورطاری ، مهندس محمدرضا رامیاد ، مهندس منوچهر والی زاده و

مهندس عباس ملا احمدنجم آبادی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ ، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ ،

وبسایت : www.chap.sch.ir

صفحه آرا : صغری عابدی

طراح جلد : محمد حسن معماری

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

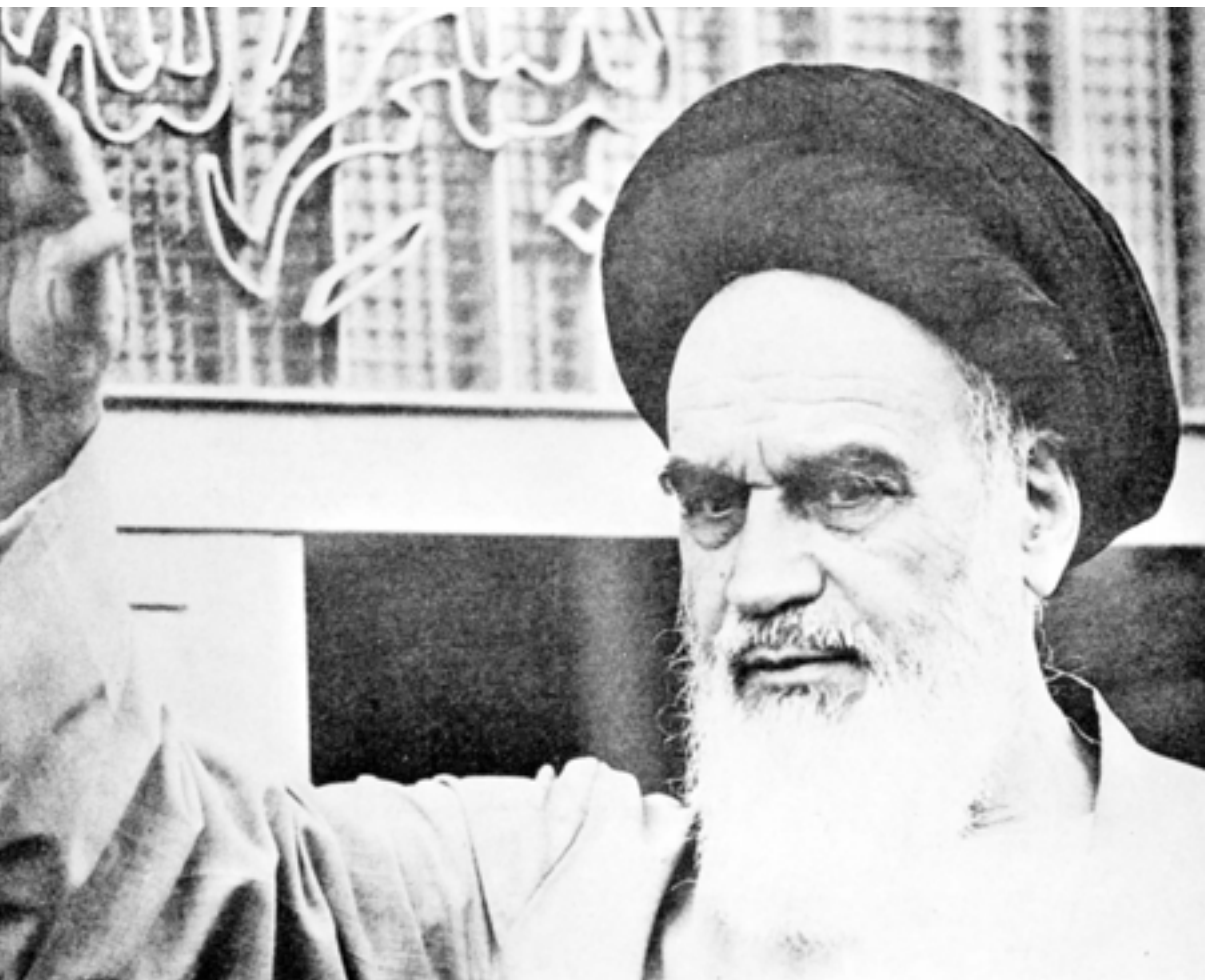
تلفن : ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵ ، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰ ، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : نادر

سال انتشار : ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است .

شابک X-۷۷۵-۰۵-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-0775-X

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشید و از اتکای به اجانب پرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشریف»

فهرست

مقدمه

۱	فصل اول — اصول پرورش دام
۲۸	فصل دوم — پرورش گاو و گاو میش
۹۳	فصل سوم — پرورش گوسفند و بز
۱۵۲	فصل چهارم — پرورش شتر
۱۶۷	فصل پنجم — پرورش اسب
۱۸۸	واژه نامه
۱۹۰	منابع

مقدمه

در حال حاضر تولید مواد غذایی در دنیا، یکی از مشکلات اساسی کشورها مخصوصاً کشورهای در حال توسعه به شمار رفته و طبق پیش بینی محققین این مسئله در آینده حادث تر نیز خواهد شد مطالعات مختلف نشان می دهد که جمعیت دنیا به سرعت در حال افزایش است مواد غذایی مورد استفاده در تغذیه انسان دارای دو منشأ گیاهی (از قبیل گندم، برنج، جو، میوه جات، سبزیجات و غیره) و حیوانی (مانند شیر، گوشت، تخم مرغ) می باشد علم تغذیه ثابت کرده است که انسان برای حفظ سلامت و تندرستی خود روزانه احتیاج به میزان معینی پروتئین و بخصوص نوع حیوانی آن دارد در اغلب کشورهای جهان تولید و تهیه پروتئین گیاهی به آسانی صورت می گیرد و حال آنکه تأمین پروتئین حیوانی در حد مورد نیاز نبوده و بدین ترتیب روزه روز کمبود پروتئین حیوانی در اکثر کشورها آشکارتر می گردد

فرآورده های فرعی حاصل از پرورش دام نظیر پشم، پوست و غیره در تأمین نیازمندیهای جوامع بشری اهمیت به سزایی دارد با تغییر شکل دادن الیاف پشم منسوجات و فرآورده هایی تولید می گردد که انسان برای تهیه پوشاک، پتو، قالی و غیره استفاده می کند همچنین پوست دامهای کشتار شده ماده اولیه صنعت چرم سازی را تأمین می نماید

بدین ترتیب لزوم حمایت و توسعه بخش دامپروری برای تأمین نیاز بشر به مواد پروتئینی و سایر تولیدات دامی روشن می گردد در سالهای اخیر با استفاده از روشهای اصلاح نژاد در افزایش و بهبود تولیدات دامی موفقیت های چشمگیری به دست آمده است بطور مثال هم اکنون نژادهای اصلاح شده گاو شیری چند برابر اجدادشان در سال شیر تولید می کنند علاوه بر این همراه با بهبود کیفیت نژادها در مورد تهیه جیره های غذایی متعادل و مناسب و همچنین در مورد نحوه رعایت اصول بهداشت برای دامها مطالعات فراوانی انجام گرفته که منجر به افزایش تولید در این بخش گردیده است

هدف کلی کتاب

شناخت اصول پرورش دام و کاربرد آنها.